

Otwarty Dialog

**Raport:
Federacja Rosyjska odpowiada za rozpowszechnianie
terroryzmu i ekstremizmu we wschodniej Ukrainie**

Rosja jest głównym zewnętrznym źródłem przenikania bojowników i przekazywania broni (w tym ciężkiego sprzętu - czołgów, pojazdów opancerzonych, wyrzutni raketowych) na terytorium Ukrainy

Spis treści

1. Wstęp	str. 3
2. Bojownicy z Rosji walczą po stronie terrorystów we wschodniej Ukrainy	str. 5
3. Pierwsze doniesienia o śmierci rosyjskich bojowników na terenie Ukrainy	str. 8
4. Bojownicy masowo przedzierają się przez ukraińsko-rosyjską granicę	str. 10
5. Rosyjskie czołgi i inny ciężki sprzęt wojskowy przekroczyły ukraińsko-rosyjską granicę	str. 12
6. Wnioski	str. 13

1. Wstęp

Z każdym dniem rośnie liczba ofiar w starciach pomiędzy siłami biorącymi udział w antyterrorystycznej operacji prowadzonej przez Ukrainę a grupami terrorystycznymi w obwodzie donieckim i ługańskim - również wśród osób cywilnych. Tymczasem rosyjskie władze jeszcze ani razu nie potępiły otwarcie terrorystycznych metod działań stronników tak zwanej Donieckiej i Ługańskiej Republiki Ludowej, które na Ukrainie są uważane za organizacje terrorystyczne. Przeciwnie, oficjalnie Moskwa broni interesów „separatystów”, oskarżając ukraińskie władze o prowadzenie „represyjnych działań” na wschodzie kraju i nawołując do zaprzestania antyterrorystycznej operacji.

Przedstawione w raporcie fakty świadczą, że to właśnie Federacja Rosyjska jest głównym „sponsorem i organizatorem” terroryzmu i separatyzmu na terenie wschodniej Ukrainy albowiem:

- Z terenu Federacji Rosyjskiej na Ukrainę przedostają się bojownicy i trafia broń (w tym ciężki sprzęt – czołgi, wyrzutnie raketowe, transportery opancerzone);
- Służba Pograniczna FSB Federacji Rosyjskiej nie stwarza przeszkód dla przedostawania się bojowników i broni na Ukrainę. Co więcej, rosyjscy pogranicznicy otwarcie współpracują z terrorystami;
- Obywatele Rosji jako ochotnicy walczą po stronie organizacji terrorystycznych „Doniecka Republika Ludowa” i „Ługańska Republika Ludowa”;
- Organizowaniem wysyłki bojowników i broni na Ukrainę zajmują się legalne rosyjskie struktury (rosyjskie kozactwo).

03.06.2014 prezydent Federacji Rosyjskiej po raz kolejny zaprzeczył doniesieniom na temat obecności na terenie Ukrainy rosyjskich żołnierzy i instruktorów. „*Żadnych sił wojskowych, żadnych rosyjskich instruktorów nie ma na południowym wschodzie Ukrainy*” [1], - oświadczył Putin. Przypomnijmy, że podobne oświadczenia ze strony prezydenta Rosji wielokrotnie pobrzmiwały w czasie rosyjskiej okupacji Krymu. Wtedy Vladimir Putin równie kategorycznie zaprzeczał na temat obecności rosyjskich żołnierzy na terenie półwyspu, lecz kiedy doszło już do aneksji Krymu przyznał, że pod postacią tak zwanej „Krymskiej Samoobrony” działali rosyjscy żołnierze [2].

Należy zauważyć, że taktyka jaką dzisiaj stosuje Rosja na wschodzie Ukrainy w istotny sposób różni się od tej, jaką stosowała na Krymie. **Kreml liczy nie na jednostki armii rosyjskiej, jak to miało miejsce na Półwyspie Krymskim, a na poszczególne grupy terrorystyczne.** Rosja aktywnie wspiera je wysyłając broń i ludzi – rosyjscy „ochotnicy” biorą udział w działaniach wojennych na terenie Ukrainy po stronie grup terrorystów.

W celu zlikwidowania grup terrorystycznych działających w obwodzie donieckim i ługańskim, a także zapewnienia bezpieczeństwa w tych regionach, Ukraińskie Siły Zbrojne i Ukraińska Gwardia Narodowa (wchodzi w skład Ministerstwa Spraw Wewnętrznych) prowadzona jest Antyterrorystyczna Operacja (ATO). Według stanu na 11.06.2014 terroryści kontrolują mniejszą część tych obwodów. Warto zauważyć, że kontrolują oni rejony położone najbliżej rosyjskiej granicy, ponieważ właśnie z Rosji napływa główne wsparcie (bojownicy i uzbrojenie) dla terrorystów.

Rozmieszczenie sił w obwodzie donieckim i ługańskim. Czerwonym kolorem oznaczono tereny kontrolowane przez terrorystów (według stanu na 11.06.2014)

Foto: <http://espresso.tv>

2. Bojownicy z Rosji walczą po stronie terrorystów we wschodniej Ukrainy

Wśród terrorystów działających na terenie obwodu donieckiego i ługańskiego widoczni są obywatele Federacji Rosyjskiej, pochodzący z republik kaukaskich. To właśnie udział w działaniach bojowych na wschodzie Ukrainie bojowników o charakterystycznym kaukaskim wyglądem pozwolił stwierdzić na pewno, że tak zwane „pospolite ruszenie Donbasu” bynajmniej nie składa się tylko z samych uchodźców, którzy opuścili obwód doniecki i ługański.

Bojownicy z terrorystycznego batalionu „Vostok”

Foto: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/06/2/7027718/>

Jedną z głównych sił uderzeniowych terrorystów stanowi **batalion „Vostok”**. Według informacji ukraińskich dziennikarzy, którzy mieli możliwość porozmawiania z przedstawicielami batalionu, składa się on z byłych funkcjonariuszy ukraińskich służb specjalnych (jednostki specjalnej „Alfa” należącej do Ukraińskiej Służby Bezpieczeństwa, a także specjalnej jednostki milicji „Berkut”), rosyjskich ochotników (przede wszystkim uchodźców z kaukaskich regionów Rosji – Inguszetii, Osetii, Czeczenii), a także ochotników z Południowej Osetii (nieuznana republika w regionie kaukaskim). Batalionem dowodzi Ostetyjczyk Oleg (nazwisko nieznane) pseudonim „Mamay” oraz były dowódca jednostki specjalnej „Alfa” w obwodzie donieckim Aleksandr Khodakovskiy [3]. Wcześniej główną siłą bojową batalionu stanowili Czeczeńcy, jednak wielu z nich zginęło w czasie działań bojowych prowadzonych na donieckim lotnisku 26.05.2014. Obecnie zasadniczą siłą batalionu stanowią Osetyjczycy, którzy posiadają doświadczenie w prowadzeniu działań bojowych zdobyte w innych zapalnych punktach [4].

Informacje na temat udziału w walkach na wschodzie Ukrainy kaukaskich bojowników znajdują potwierdzenie także w innych źródłach. Informacje te zostały potwierdzone przez oficjalnego przedstawiciela terrorystycznej organizacji „Doniecka Republika Ludowa” Myroslava Rudenko [5].

W wywiadzie dla rosyjskiego kanału telewizji „Dozhd” Aleksey Moroshkin, obywatel Federacji Rosyjskiej również potwierdził, że w szeregach tak zwanego „pospolitego ruszenia Donbasu” znajdowały się osoby pochodzące z kaukaskich regionów Rosji. Aleksey Moroshkin przez pewien czas był członkiem „pospolitego ruszenia Donbasu”. Wcześniej jednak służył w „Krymskiej Samoobronie” i brał udział w blokowaniu ukraińskich jednostek wojskowych. *„Widziałem tam wyraźną reprezentację mieszkańców Kaukazu, którzy przybyli, by wziąć udział w wojskowych*

operacjach... Mówili, że przyjechało 200 Czezeńców... Tam się tego nie ukrywa, i oni się tego nie wstydzą. Obecnie w batalionie „Vostok” jest wielu Czezeńców, Kozaków (rosyjskich – przyp. red.)” [6], – powiedział Moroshkin.

Bojownicy o kaukaskim wyglądzie na prorosyjskim wiecu w Doniecku

Foto: <http://espreso.tv/>

Według danych portalu informacyjnego „Kavkazkiy Uzel”, w walkach we wschodniej Ukrainie rzeczywiście biorą udział bojownicy pochodzący z Republiki Czezeńskiej. „Kiedy mówią, że nie ma tam Czezeńców, to jest to ewidentne kłamstwo. W ciągu ostatnich dwóch tygodni zostali tam skierowani bojownicy z byłych batalionów specnazu „Zapad” i „Vostok” [7], które podlegały GRU (Główny Zarząd Wywiadowczy przy Ministerstwie Obrony Federacji Rosyjskiej – przyp. red.). Są też ochotnicy z innych struktur. O poniesionych tam stratach też nikt nie mówi, ale ja wiem, że wśród zabitych jest człowiek z naszego rejonu, ze wsi Germenchuk, którego przywieziono wczoraj, chyba z Doniecka. Są też zabici z Urus-Martan, Gudermesu i innych miejsc” [8], - opowiedział portalowi mieszkaniec rejonu shaliyskiego w Czechenii. Niektórzy uzbrojeni ludzie, występujący po stronie terrorystów, otwarcie przyznają, że przyjechali z Republiki Czezeńskiej i nazywają siebie „kadyrowcami” [9],[10].

W tym samym czasie lider Republiki Czezeńskiej, Ramzan Kadyrov zaprzecza informacjom na temat obecności uzbrojonych mieszkańców republiki na wschodzie Ukrainy: „Ukraińskie źródła powielają doniesienia o tym, że jakieś „czezeńskie jednostki” z Rosji wtargnęły do Doniecka. Oficjalnie oświadczam, że to nie prawdziwa informacja. Żadni „czezeńscy żołnierze”, a tym bardziej „czezeńskie kolumny wojskowe” nie biorą udziału w konflikcie” [11]. Niemniej jednak, według doniesień mediów, czezeńscy bojownicy przybyli, aby walczyć po stronie „pospolitego ruszenia Donbasu” na bezpośredni rozkaz Ramzana Kadyrova [12].

Wśród terrorystów znajdują się też przedstawiciele innych kaukaskich republik wchodzących w skład Rosji. Na przykład przywódca Inguszetii Yunus-Bek Yevkurov przyznał, że po stronie bojowników na wchodzie Ukrainy działa 20-25 mieszkańców Inguszetii [\[13\]](#).

Wcześniej o formowaniu ochotniczego batalionu, mającego wesprzeć zwolenników niepodległości obwodu donieckiego i ługańskiego, oznajmił jeden z politycznych liderów Południowej Osetii Alan Kotayev. *„Oddział liczy już około 50 osób. Aby formacja mogła powstać potrzeba drugie tyle. Przyjedziemy jako ochotnicy, liczymy, że broń dostaniemy po przyjeździe”* [\[14\]](#).

3. Pierwsze doniesienia o śmierci rosyjskich bojowników na terenie Ukrainy

Przez długi czas informacje na temat obecności uzbrojonych rosyjskich bojowników na wschodzie Ukrainy nie były potwierdzane oficjalnie. Istniały jedynie komunikaty na poziomie danych operacyjnych, do których dostęp posiadały tylko ukraińskie służby specjalne oraz niektórzy dziennikarze. Rozpowszechniano też wiadomości, że ciała zabitych Rosjan są skrycie wywożone do Rosji [15].

Po raz pierwszy wiarygodne informacje na temat zabitych rosyjskich bojowników na wschodzie Ukrainy dotarły po przeprowadzeniu operacji antyterrorystycznej w Doniecku 26.05.2014. Wtedy ukraińska armia i siły bezpieczeństwa zlikwidowały co najmniej pół setki terrorystów. Później okazało się, że przynajmniej 31 z nich było obywatelami Federacji Rosyjskiej. *„Pod koniec dnia, kiedy spotkaliśmy się z kolegami w restauracji hotelowej na kolacji, podszedł do nas człowiek z otoczenia Aleksandra Borodaja, premiera samozwańczej Donieckiej Republiki Ludowej. On powiedział, że następnego dnia z Doniecka do Rosji wyjedzie kolumna dwóch samochodów ciężarowych z ciałami i poprosił dziennikarzy, żeby towarzyszyli im do granicy. Obiecał poinformować w ciągu pół godziny, dokąd będą przewożone ciała, i kto będzie eskortował „ładunek”, prosząc przy tym, by odpowiedzieć mu wtedy, czy zgadzamy się pojechać. Byliśmy wstrząśnięci tym, co usłyszeliśmy [16]»,* - opowiada fotoreporterka Mariya Turchenkova. To było pierwsze oficjalne przyznanie ze strony kierownictwa terrorystycznych organizacji, że w walkach w Donbasie biorą udział i giną obywatele Rosji.

Samochód z ciałami zabitych Rosjan (oznaczenie „ładunek 200”) na ukraińskiej granicy

Foto: <http://www.echo.msk.ru/blog/maryautomne/1332306-echo/>

Jak informują kaukaskie media, większość zabitych Rosjan, to mieszkańcy Republiki Czecheńskiej [17], gdyż to właśnie tam zostały dostarczone ciała kilkudziesięciu bojowników.

Pełna lista zabitych do tej pory nie została ogłoszona. Znane są tylko niektóre nazwiska. Wśród nich znajduje się nazwisko **Sergeya Zhdanovicha**, weterana drugiej wojny czecheńskiej, **deputowanego do Rady Miejskiej w Elektrogorsku z ramienia partii „Yedinaya Rossiya”**. Jak dowiedzieli się dziennikarze, organizacją wyjazdu Zhdanovicha do Doniecka zajmował się przewodniczący miejskiego komitetu wykonawczego partii „Yedinaya Rossiya” Roman Tikunov. W

kwietniu 2014 Zhdanovih zgłosił się jako ochotnik w szeregi tak zwanej „Krymskiej Samoobrony”, lecz nie zdążono go wysłać. 14.05.2014 powiedział krewnym, że został pilnie wezwany do Rostowa nad Donem na „ćwiczenia wojskowe” [\[18\]](#). **To pozwala przypuszczać, że kierownictwo prorządowej partii „Yedinaya Rossiya” ma związek z werbowaniem i wysyłaniem bojowników na Ukrainę.** Wcześniej sekretarz Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony (SBNO) Andrey Parubiy poinformował, że ukraiński wywiad ujawnił dużą bazę wojskową w pobliżu Rostowa nad Donem, gdzie rosyjscy bojownicy odbywają szkolenia, by później brać udział w operacjach na Ukrainie [\[19\]](#).

Oficjalne władze rosyjskie w żaden sposób nie zareagowały na dostarczenie do Rosji ciał zabitych bojowników. Państwowe rosyjskie media także nie podawały na ten temat informacji.

4. Bojownicy masowo przedzierają się przez ukraińsko-rosyjską granicę

W ostatnim czasie coraz częściej dochodzi do przedzierania się grup bojowników przez ukraińsko-rosyjską granicę. Zwiększoną aktywność terrorystów na granicy można tłumaczyć silną potrzebą udzielenia wsparcia terrorystom, którzy wciąż doznają strat na skutek antyterrorystycznej operacji prowadzonej przez ukraińskie siły bezpieczeństwa. Główne źródło wsparcia w postaci nowych bojowników i uzbrojenia stanowi Federacja Rosyjska.

27.05.2014 w pobliżu przygranicznej miejscowości Astakhovo w obwodzie ługańskim doszło do wdarcia się na teren Ukrainy ze strony Federacji Rosyjskiej kolumny samochodów, składającej się z kilku ciężarówek, mikrobusów i samochodów osobowych z bojownikami oraz bronią. Po zauważeniu, że kolumna samochodów nielegalnie przekroczyła granicę, ukraińska służba graniczna otworzyła ogień. Próba przedarcia się kolumny samochodów na teren Ukrainy powiodła się częściowo. W wyniku działań bojowych ukraińskim pogranicznikom udało się zająć jeden mikrobus i dwa samochody osobowe, w których znaleziono automaty Kałasznikowa, granatniki oraz materiały wybuchowe. Wcześniej Państwowa Służba Graniczna Ukrainy informowała, że na terenie Rosji przy granicy z Ukrainą znajduje się około 40 samochodów ciężarowych z uzbrojonymi ludźmi, którzy gotowi są w każdej chwili przekroczyć granicę z Ukrainą. Nie jest wykluczone, że część tych właśnie samochodów przekroczyła granicę 27.05.2014 [20].

30.05.2014 ukraińscy pogranicznicy zatrzymali dwa mikrobusy z bronią, usiłujące wjechać na teren Ukrainy z Rosji. W zatrzymanych samochodach znaleziono 28 automatów Kałasznikowa, 6 granatników, 4 karabiny snajperskie, 3 karabiny maszynowe, 40 skrzyń z nabojami i granatami [21].

W nocy 04.06.2014 doszło do starć pomiędzy ukraińskimi pogranicznikami a grupami terrorystów w rejonie przejścia granicznego „Marinovka” (obwód doniecki). Grupa terrorystów w sile 1 transportera opancerzonego (BTR) i około 10 samochodów ciężarowych szturmowała ukraińską jednostkę graniczną z terenu Federacji Rosyjskiej. Terroryci atakowali także z terenu Ukrainy, próbując udzielić wsparcia przedzierającym się przez granicę samochodom. W wyniku starć zniszczony został 1 transporter opancerzony i 3 samochody ciężarowe, pozostali bojownicy zostali zmuszeni do odstąpienia od granicy i wycofania się w głąb Federacji Rosyjskiej [22].

Na tle nieustannie podejmowanych przez bojowników prób przedarcia się przez granicę ukraińsko-rosyjską **aktualną kwestią pozostaje beczynność Pogranicznej Służby FSB Federacji Rosyjskiej**. Ponieważ granica państwowa stanowi obiekt odpowiedzialności obu państw (Ukrainy i Rosji), to Służba Pograniczna Rosji ponosi pełną odpowiedzialność za przedarcie się bojowników z terenu Federacji Rosyjskiej na teren Ukrainy. Obecnie nie jest znany ani jeden przypadek, kiedy rosyjscy pogranicznicy próbowaliby przeszkodzić w przedostaniu się bojowników na Ukrainę. *„Oni przekraczają granicę Federacji Rosyjskiej z bronią, i rosyjscy pogranicznicy nie podejmują żadnych działań, aby ich zatrzymać. Rosyjska FSB nie zatrzymuje ich na terenie Federacji Rosyjskiej, kiedy zbliżają się do rosyjskiej granicy. Jak to nazwać? Ja w ogóle uważam, że Rosja to sponsor terroryzmu. Trzeba nazywać rzeczy wprost”* [23], - oświadczył w tej sprawie doradca ministra spraw wewnętrznych Ukrainy Anatolij Gerashchenko.

Obecnie niektóre odcinki ukraińsko-rosyjskiej granicy znajdują się pod całkowitą kontrolą terrorystów. Wiadomo, że na przejściu granicznym „Dolzhansky” (obwód ługański) bojownicy z grup terrorystycznych działających w obwodzie ługańskim, utworzyli własne przejście graniczne. Ze strony rosyjskiej współdziałają z nimi rosyjscy pogranicznicy. Terroryci kontrolują znaczną część ukraińsko-rosyjskiej granicy w obwodzie donieckim i ługańskim. Wcześniej Państwowa Służba Pograniczna Ukrainy informowała o zamknięciu szeregu przejść granicznych na granicy z Rosją. Na podstawie obowiązujących umów, jakie zostały zawarte pomiędzy Ukrainą a Rosją, w

przypadku zamknięcia przez jedną ze stron przejścia granicznego, druga strona jest również zobowiązana do zaprzestania odprawiania obywateli przez granicę na danym odcinku [24].

06.06.2014 do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Ukrainy został wezwany tymczasowy pełnomocnik w sprawach Rosji na Ukrainie Andrey Vorobyov. W ministerstwie wręczono mu notę dyplomatyczną, w której znalazło się żądanie udzielenia wyjaśnień przez stronę rosyjską odnośnie kolejnych faktów poważnego naruszenia zasad obowiązujących na państwowej granicy pomiędzy Rosją a Ukrainą. *„Stronie rosyjskiej został zgłoszony stanowczy protest w związku z beczynnością służby pogranicznej oraz innych kompetentnych organów Rosji, które nie podejmują żadnych działań, mających na celu przeszkodzenie w nielegalnym przemieszczaniu się uzbrojonych zorganizowanych formacji na terenie Ukrainy. Takie działania strony rosyjskiej doprowadziły już do naruszenia bezpieczeństwa na rosyjsko-ukraińskiej granicy państwowej i gwałtownego zaostrzenia sytuacji w rejonach przygranicznych na terenie Ukrainy”* [25], - poinformowano w MSZ Ukrainy.

Według informacji Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, **bezpośredni związek z przerzutami uzbrojonych grup, a także dostawami broni z terenu Federacji Rosyjskiej na Ukrainę mają rosyjskie formacje paramilitarne - Kozactwo.** Koordynacją przerzutów grup bojowych i broni zajmuje się Nikolay Kozitsin, ataman międzynarodowej organizacji społecznej „Wszechwielkie Wojsko Dońskie” (jedno z wojsk kozackich w Rosji stacjonujące w obwodzie rostowskim). Koordynuje także działania grup terrorystycznych na terenie wschodniej Ukrainy [26]. Zgodnie z rosyjskim ustawodawstwem Kozacy posiadają specjalny status prawny i pełnią służbę państwową.

Warto zaznaczyć, że 20.05.2014 w Moskwie zostało podpisane umowa ramowa o wzajemnej pomocy i współpracy pomiędzy Kozakami a Doniecką Republiką Ludową (DRL). Umowę podpisali tak zwani oficjalni przedstawiciele DRL w Rosji i kierownictwo szeregu rosyjskich kozackich organizacji. Jeden z punktów tej umowy stanowi zobowiązanie Kozaków do prowadzenia zbiórek i wysyłania pomocy humanitarnej, kierowanej do obywateli tak zwanej „Dońskiej Republiki Ludowej” [27]. Nie jest wykluczone, że broń z Rosji trafia na Ukrainę pod postacią pomocy humanitarnej.

Według danych operacyjnych Centrum Informacyjno-Analitycznego „Informatsionnoye soprativleniye”, przedostające się na teren Ukrainy grupy bojowników i kolumny ze sprzętem wojskowym są osłaniane nie tylko przez rosyjskich pograniczników, ale także przez Siły Zbrojne Rosji. Podczas akcji przerzucania grup najemników i partii broni na teren Ukrainy, przygraniczna strefa rosyjskiej przestrzeni powietrznej jest patrolowana przez zwiadowczy samolot wczesnego ostrzegania Berijew Iljuszyn A-50 (w nomenklaturze NATO - Mainstay) należący do Rosyjskich Sił Powietrznych. Zadaniem samolotu jest odnalezienie ukraińskich samolotów wojskowych, które mogłyby przeszkodzić w operacji przerzutu rosyjskich najemników na teren Ukrainy [28]. Również na podstawie informacji z „Informatsionnoye soprativleniye” wiadomo, że czołgi przerzucone na Ukrainę z terenu Federacji Rosyjskiej, to czołgi T-64БВ. Podobne modele znajdowały się w uzbrojeniu brygady ochrony wybrzeża należącej do Marynarki Wojennej Ukrainy na Krymie, lecz wszystkie jednostki bojowe (41 czołgów) zostały wyprowadzone na teren macierzystej Ukrainy. Wspomniane modele czołgów znajdują się w dyspozycji Ministerstwa Obrony Rosji. Wprawdzie zostały one wycofane z uzbrojenia rosyjskiej armii, lecz znajdują się w bazach i na składach Ministerstwa Obrony [29].

5. Rosyjskie czołgi i inny ciężki sprzęt wojskowy przekroczyły ukraińsko-rosyjską granicę

12.06.2014 pojawiły się doniesienia o dyslokacji czołgów w niektórych miastach obwodu donieckiego. Czołgi zostały zauważone między innymi w Torezie [30] i Makiivce [31].

Tego samego dnia minister spraw wewnętrznych Ukrainy Arsen Avakov oświadczył, że ciężki sprzęt pancerny - czołgi, opancerzone pojazdy i samochody - wtargnęły na Ukrainę z terenu Federacji Rosyjskiej przez przejścia graniczne zajęte przez bojowników. „W czwartek obserwowaliśmy trzy czołgi, które według naszych danych przekroczyły granicę i od rana znajdowały się w Snezhnoye (miasto w obwodzie donieckim – przyp. red.). Następnie dwa z nich ruszyły w kierunku Gorlovki. Zostały zaatakowane przez nasze siły zbrojne” [32], - oznajmił minister.

Oficjalni przedstawiciele Departamentu Stanu USA ogłosili informację o przedostaniu się na Ukrainę czołgów i innego ciężkiego sprzętu wojskowego (między innymi wyrzutni rakietowych MW-21) z terenu Federacji Rosyjskiej [33].

Powołując się na dane wywiadu, w służbie prasowej NATO poinformowano, że faktycznie czołgi mogły przedostać się na Ukrainę z terenu Federacji Rosyjskiej [34].

Z kolei służba prasowa rosyjskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oświadczenie Arsena Avakova nazwała „kolejną dezinformacją” [35].

13.06.2014 terroryści ostrzelali miasto Dobropillia (pol. Dobrople, obwód doniecki) z wyrzutni rakietowych BM-21 (2 samochody). Terroryści prawdopodobnie mieli zamiar ostrzelania punktu kontrolnego ukraińskiej armii, znajdujący się przy wjeździe do miasta, lecz pomylili się przy wprowadzaniu danych korygujących ogień, i głowice bojowe trafiły w przedmieście. Na skutek ostrzału zginęła co najmniej jedna osoba, a druga została ranna [36]. W trakcie wystrzeliwania rakiet zapalił się jeden z samochodów, który nie zdołał wystrzelać całego zapasu rakiet. Niedokładnie zamalowane znaki rozpoznawcze na samochodzie bojowym oraz pieczęci na dokumentach znalezionych w kabinie BM-21, świadczą o tym, że należy on do rosyjskiej 18. Samodzielnej Gwardyjskiej Brygady Wojsk Zmechanizowanych (Południowy Okręg Wojskowy, Rosja) [37].

Wyrzutnie rakietowe BM-21, których używali terroryści w Dobropolu
Foto: <http://sprotyv.info/ru/news/1195-hroniki-rossiysko-ukrainskoy-voyny-rossiyskiy-grad-pod-dobropolem-foto>

6. Wnioski

Istniejące fakty dowodzą, że Rosja aktywnie wspiera zbrojną walkę grup terrorystycznych w obwodzie donieckim i ługańskim przeciwko władzom centralnym Ukrainy, tym samym mieszając się w wewnętrzne sprawy innego państwa. Przede wszystkim, **Rosja jest głównym zewnętrznym źródłem infiltracji bojowników i broni (w tym ciężkiego sprzętu - czołgów, pojazdów opancerzonych, wyrzutni raketowych) na terytorium Ukrainy.** W szeregach tak zwanego „pospolitego ruszenia Donbasu” działają obywatele Federacji Rosyjskiej, w tym także bojownicy z kaukaskich regionów Rosji.

Zgodnie z rosyjskim ustawodawstwem „najemnictwo”, to działanie niezgodne z prawem, prowadzone w celu uzyskania materialnego wynagrodzenia za udział w działaniach wojennych (art. 359 kk RF) [38]. Pomimo istnienia wszelkich podstaw i odpowiedniej bazy prawnej, nie jest znany żaden przypadek, by Komitet Śledczy (KŚ) Rosji wszczął sprawę karną przeciwko obywatelom Federacji Rosyjskiej, wyjeżdżającym by walczyć na terenie Ukrainy. Jednocześnie Komitet Śledczy Rosji wszczął sprawę karną „przeciwko nieustalonym na razie wojskowym” z Sił Zbrojnych Ukrainy, „Narodowej Gwardii Ukrainy” oraz „Prawego Sektora”, w związku z ostrzelaniem miast Sloviansk, Krematorsk, Donetsk, Mariupol oraz innych miejscowości, które zostały ogłoszone częścią Donieckiej i Ługańskiej Republiki Ludowej, z uwagi na fakt wyczerpania znamion przestępstwa przewidzianego przez cz. 1 art. 356 kk FR (użycie zakazanych środków i metod prowadzenia wojny)[39].

Już od kilku miesięcy Rosja aktywnie wspiera „separatystyczny” ruch na wschodzie Ukrainy. W tym czasie na skutek działań terrorystów zginęły setki ludzi, a sytuacja społeczno-gospodarcza w regionie znajduje się w stanie katastrofalnym. Pomimo to, demokratyczne kraje Zachodu wciąż jeszcze wstrzymują się od wprowadzenia tak zwanego „trzeciego pakietu” sankcji wobec Federacji Rosyjskiej (sankcje skierowane przeciwko poszczególnym sektorom rosyjskiej gospodarki). W takich warunkach Federacja Rosyjska może bez końca prowadzić „hybrydową wojnę” przeciwko Ukrainie – sponsorując i wspierając zbrojny opór separatystów. Fundacja Otwarty Dialog uważa, że międzynarodowa społeczność powinna wyraźnie dać do zrozumienia rosyjskim władzom, że to właśnie Rosja jest uważana przez Zachód za głównego winowajcę wydarzeń za wschodzie Ukrainy. Zwracamy się z apelem do demokratycznych krajów Zachodu o wprowadzenie nowych sankcji przeciwko Federacji Rosyjskiej, ponieważ tylko w ten sposób można powstrzymać przelew krwi w Donbasie.

Rewanżystowskie nastroje w środowisku rosyjskiej elity rządzącej związane z próbami przywrócenia wpływów Rosji na terenach byłego ZSRR, grozi naruszeniem całego systemu bezpieczeństwa na kontynencie europejskim. Wojenna agresja Rosji skierowana przeciwko Ukrainie pod postacią ochrony „interesów” rosyjskojęzycznych obywateli pokazuje, że ofiarą takiej agresji mogą się stać również inne kraje postsowieckie, w których znaczną część ludności stanowią etniczni Rosjanie (Białoruś, Łotwa, Estonia). Konflikt we wschodniej Ukrainie jest wygodny dla Federacji Rosyjskiej, bowiem pozwala na odwracanie uwagi światowej społeczności od faktu dokonanego, jakim jest aneksja Półwyspu Krymskiego. W związku z tym istnieją obawy, że konflikt zbrojny w obwodzie donieckim i ługańskim może potrwać przez długi i bliżej nieokreślony czas. Aby jak najszybciej ustabilizować sytuację w regionie międzynarodowa społeczność powinna w zwartym szeregu wystąpić przeciwko głównemu „organizatorowi” działań grup terrorystycznych na wschodzie Ukrainy - Federacji Rosyjskiej.

Wykaz źródeł:

1. Agencja Informacyjna „RIA Novosti” / Putin: na południowym wschodzie Ukrainy nie ma rosyjskich żołnierzy. - <http://ria.ru/politics/20140604/1010624416.html>
2. Portal informacyjny „Ukrainskaya Pravda” / Putin po raz pierwszy przyznał, że „zielone ludziki” to jego żołnierze. - <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2014/04/17/7022770/>
3. Portal informacyjny „Ukrainskaya Pravda” / W batalionie „Vostok” są ludzie z Osetii, Kaukazu, jednostek „Alfa” i „Berkut”. - <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2014/06/1/7027676/>
4. Portal informacyjny „Ukrainskaya Pravda” / W obozie batalionu „Vostok”. - <http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2014/06/2/7027718/>
5. Portal informacyjny „Korrespondent.net” / Na czyj rozkaz walczą Czeczeńcy na wschodzie Ukrainy? - <http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3370787-za-chyim-nakazom-vouiuit-chechentsi-na-skhodi-ukrainy>
6. Kanał telewizyjny „Dozhd” / Braci krwi . Po co ochotnicy z Rosji jadą na ukraińską wojnę? - http://tvrain.ru/articles/bratja_po_krovi_zachem_dobrovoltsy_iz_rossii_edut_na_ukrainskuju_vojnu-369282/
7. Batalion o takiej samej nazwie („Vostok”) działa obecnie po stronie terrorystów, właśnie w jego składzie zauważono największą ilość osób o kaukaskim wyglądzie.
8. Portal informacyjny „Kavkazkiy Uzel” / Mieszkańcy Czeczenii: do republiki przewieziono dziesiątki zabitych w walkach na Ukrainie. - <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/243428/>
9. You Tube / Kadyrowcy w Doniecku. - <https://www.youtube.com/watch?v=VEtaBm0LFek>
10. Kadyrowcy – osobista ochrona lidera Republiki Czeczeńskiej Ramzana Kadyrova
11. Instagram Ramzana Kadyrova. - <http://instagram.com/p/ohlGWPiRoG/>
12. Agencja Informacyjna „BBC” (służba rosyjska) / Czeczeńcy na wschodzie Ukrainy: śledztwo BBC. - http://www.bbc.co.uk/russian/international/2014/05/140529_donetsk_chechens_ivshina.shtml
13. Kanał telewizyjny „Dozhd” / Evkurov przyznał, że w walkach na wschodzie Ukrainy brali udział Ingusze. - http://tvrain.ru/articles/evkurov_priznal_fakt_uchastija_ingushej_v_bojakh_na_vostoke_ukrainy-369516/
14. Portal informacyjny „Kavkazkiy Uzel” / W Południowej Osetii eks kandydat na prezydenta Alan Kotayev werbuje ochotników do wsparcia stronników niepodległości w Doniecku. - <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/242823/>
15. Facebook / strona Dmitriya Tymchuka. - <https://www.facebook.com/dmitry.tymchuk/posts/498898756905451>
16. Portal informacyjny „Radio Echo Moskwy” / Gruz 200. - <http://www.echo.msk.ru/blog/maryautomne/1332306-echo/>
17. Portal informacyjny „Kavkazkiy Uzel” / Mieszkańcy Czeczenii: do republiki przewieziono dziesiątki zabitych w walkach na Ukrainie. - <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/243428/>
18. Portal informacyjny „Novaya Gazeta” / Gruz 200. Ciąg dalszy. - <http://www.novayagazeta.ru/politics/63873.html>
19. Portal informacyjny „TbI” / Pod Rostowem ujawniono bazę wojskową, w której szkolono bojowników, - Parubiy. - http://ru.tvi.ua/new/2014/05/22/pod_rostovom_obnaruzhena_voennaya_baza_dlya_podgotovki_boevikov_parubiy
20. Oficjalna strona Państwowej Służby Granicznej Ukrainy/ Po przekroczeniu granicy państwa na ługańszczyźnie doszło do starcia, w czasie którego został ciężko ranny jeden z bojowników. - http://dpsu.gov.ua/ua/about/news/news_4170.htm
21. Facebook / strona Dmitriya Tymchuka. - <https://www.facebook.com/dmitry.tymchuk/posts/505193382942655>
22. Facebook / strona Dmitriya Tymchuka. - <https://www.facebook.com/dmitry.tymchuk/posts/508429132619080>

23. Kanał telewizyjny „Dozhd” / Doradca ministra spraw wewnętrznych Ukrainy: „Najemnikom z Rosji płacą po dwa – trzy tysiące dolarów. Finansuje to rodzina Yanukovycha. - http://tvrain.ru/articles/sovetnik_ministra_vnutrennih_del_ukrainy_anton_geraschenko_naemnikam_iz_rossii_platjat_dve_tri_tysjachi_dollarov_finansiruetsja_eto_semej_janukovicha-369440/
24. Facebook / strona Dmitriya Tymchuka. - <https://www.facebook.com/dmitry.tymchuk/posts/510493965745930>
25. Oficjalna strona Ministerstwa Spraw Zagranicznych Ukrainy /Do MSZ został wezwany tymczasowy pełnomocnik do spraw Rosji na Ukrainie Andrey Vorobyov. - <http://mfa.gov.ua/ua/press-center/comments/1557-do-mzs-bulo-viklikano-timchasovogo-povirenego-u-spravah-rosiji-v-ukrajini-avorobyova>
26. Oficjalna strona Służby Bezpieczeństwa Ukrainy / Z porwaniem przedstawicieli OBWE mają związek rosyjskie kozackie struktury. - http://www.sbu.gov.ua/sbu/control/uk/publish/article?art_id=126833&cat_id=39574
27. Portal informacyjny „Informatsyonnoye Soprotivleniye” / Co kryje się pod płaszczykiem pomocy humanitarnej z Rosji. - <http://sprotyv.info/ru/news/691-chto-skrывaetsya-pod-gumanitarnoy-pomoshchyu-iz-rossii>
28. Facebook / strona Dmitriya Tymchuka. - <https://www.facebook.com/dmitry.tymchuk/posts/511616002300393>
29. Facebook / strona Dmitriya Tymchuka. - <https://www.facebook.com/dmitry.tymchuk/posts/512064892255504>
30. You Tube / Torez – pospolite ruszenie otrzymało wzmocnienie. - <http://www.youtube.com/watch?v=4Hew6bmufYk>
31. You Tube / Makiievka. Kolumna bojowników. Czołgi. - <http://www.youtube.com/watch?v=q977zU2J1ww>
32. You Tube / Briefing ministra spraw wewnętrznych Arsena Avakova i ministra sprawiedliwości Petro Petrenko w sprawie uwolnienia eks deputowanego Viktora Lozinskiego. - <http://www.youtube.com/watch?v=BdC-jn4egt8>
33. The New York Times / Russia Sent Tanks to Separatists in Ukraine, U.S. Says. - <http://mobile.nytimes.com/2014/06/14/world/europe/ukraine-claims-full-control-of-port-city-of-mariupol.html>
34. NATO / NATO releases imagery: raises questions on Russia’s role in providing tanks to Ukraine. - <http://aco.nato.int/statement-on-russian-main-battle-tanks.aspx>
35. Agencja Informacyjna „BBC” (Ukraina) /Rosja zaprzecza oświadczeniom Ukrainy w sprawie czołgów. - http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2014/06/140612_russian_tanks_reaction_ko.shtml
36. Portal Informacyjny „Den” / Bojownicy ostrzelali magazyn produktów rolnych w Dobropolu, są ofiary. - <http://www.day.kiev.ua/ru/news/130614-boeviki-obstreljali-ovoshchebazu-v-dobropole-est-zhertvy>
37. Portal informacyjny „Informatsyonnoye Soprotivleniye” / Kroniki ukraińsko-rosyjskiej wojny: rosyjski „Grad” pod Dobropolem (foto). - <http://sprotyv.info/ru/news/1195-hroniki-rossiysko-ukrainskoy-voiny-rossiyskiy-grad-pod-dobropolem-foto>
38. Kodeks karny Federacji Rosyjskiej. - http://www.ug-kodeks.ru/ug/ug-kodeks.ru/ugolovnij_kodeks_-_glava_34.html
39. Komitet Śledczy Federacji Rosyjskiej / Wszczęto sprawę karną w związku z faktem zastosowania zakazanych środków i metod prowadzenia wojny na terenie Donieckiej i Ługańskiej Republiki Ludowej. - <http://www.sledcom.ru/actual/403388/>

Fundacja Otwarty Dialog powstała w Polsce w 2009 roku z inicjatywy Lyudmyły Kozlovskiej, pełniącej obecnie funkcję Prezesa Zarządu Fundacji. Do celów statutowych Fundacji należą obrona praw człowieka, demokracji i praworządności na obszarze postsowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem największych krajów WNP: Rosji, Kazachstanu i Ukrainy.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez organizację misji obserwacyjnych, w tym obserwacji wyborów i monitorowanie stanu przestrzegania praw człowieka w krajach WNP. Na ich podstawie powstają raporty i sprawozdania dystrybuowane następnie wśród instytucji UE, OBWE i innych organizacji międzynarodowych, resortów spraw zagranicznych i parlamentów krajów UE, ośrodków analitycznych i mediów.

Obok działalności obserwacyjnej i analitycznej, Fundacja prowadzi aktywne działania we współpracy z parlamentarzystami zaangażowanymi w sprawy zagraniczne, prawa człowieka i relacje z krajami WNP w celu wsparcia procesów demokratyzacji i liberalizacji polityki wewnętrznej na obszarze postsowieckim. Do istotnych obszarów działalności Fundacji należą także programy wsparcia więźniów i uchodźców politycznych.

00-580 Warsaw

11a Szucha Avenue, office 21

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

www.odfoundation.eu

+48 22 307 11 22

Raport został opublikowany w maju 2014

Printed by: OPEN DIALOG FOUNDATION

Zdjęcie na okładce: [AFP](#)

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Andrey Osavolyuk – andriy.osavoliyk@odfoundation.eu

Lyudmyła Kozlovskaja - lyudmylakozlovskaja@odfoundation.eu

Fundacja „Otwarty Dialog”